

3. Závěr

Nutno dodat, že ač se kulturní účet za období roku 2015 zpracovává již po sedmé, lze považovat ověření metodických přístupů za téměř stejně významné jako hledání věcných výsledků. S ohledem na rozšíření sektoru kultury, jeho úplnějšího postižení statistickým zjišťováním i částečné uplatnění pozměněných metodických přístupů, jsme stále v období zdokonalování časové řady kulturního účtu, což ovlivňuje věrohodnost porovnávání a hodnocení dynamiky vývoje jednotlivých ukazatelů. Bez ohledu na tuto skutečnost však i toto zpracování kulturního účtu ukázalo, že některé významné poznatky o kulturním sektoru se každoročně v zásadě potvrzují (např. ekonomické postavení jednotlivých oblastí v rámci sektoru, počty zaměstnanců, úroveň investic atd.).

Základní otázkou, na kterou by měl dát účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se podílí na příjmech kulturních institucí částkou 34,3 mld. Kč (tj. 15,1 %) s tím, že tyto prostředky plynou zejména do oblastí kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle šetření v domácnostech dosáhly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblastí médií a živé tvorby, 44,9 mld. Kč (tj. 19,8 % celkových zdrojů). Oproti poklesu veřejných zdrojů a výdajů domácností na kulturu se zdroje vytvořené v podnicích (141,1 mld. Kč, tj. 62,3 % z celkových zdrojů), neziskových institucích (3,5 mld. Kč) a zdroje pocházející ze zahraničí (2,7 mld. Kč) v porovnání s rokem 2014 zvýšily. Celkové finanční zdroje uplatněné v kulturních institucích tak celkově o 0,4 % (o 0,8 mld. Kč) meziročně vzrostly. Příznivější hospodářské podmínky let 2014 – 2015 v porovnání s předcházejícím obdobím rokem přispěly k nárůstu disponibilních finančních zdrojů (provozního i investičního charakteru) v kulturním sektoru celkově o 7,3 mld. Kč (tj. o více než 3,3 %). Skutečností však je, že v porovnání s rokem 2014 se v roce 2015 tempo růstu finančních zdrojů snížilo.

Dále se potvrzuje, že se jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diferenciace bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Problematické ekonomické výsledky výše jmenovaných kulturních oblastí by bylo možné přisuzovat i omezeným možnostem finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost). V této souvislosti je proto na místě doplnit ekonomické ukazatele naturálními, z nichž se jako nejvhodnější pro svou komplexnost jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že celková návštěvnost kulturních institucí se v porovnání s rokem 2014 zvýšila o 2,6 % (viz tab. č. 13). Zvýšení návštěvnosti se týkalo většiny významných poskytovatelů služeb tradiční kultury.

Lepší hospodářské výsledky v porovnání s předcházejícím rokem dokládá vyšší tvorba zisku (zvýšení ze 14,7 mld. Kč na 16,6 mld. Kč (o 13 %) a ziskové marže (z 6,9 % na 8,4 %, tj. o 1,5 proc. bodu – viz tab. č. 3 a 10). Také meziroční tempo růstu těchto ukazatelů bylo o poznání nižší než v roce 2014.

V makroukazatelích se porovnání se zpřesněnými údaji za rok 2014 jeví také příznivě. Při rychlejším růstu produkce (o 4,2 %) se mírněji zvýšila mezipotřeba (o 2,6 %) a hrubá přidaná hodnota tak vzrostla o 6,6 %. Ještě vyšší byl meziroční přírůstek HDP (viz tab. č. 11).

Jak se ukazuje, váha či podíl sektoru kultury na ekonomice jako celku v několika významných ukazatelích osciluje (v poměrně širokém rozmezí) od 1,4 do 4,4 %.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 1,93 % celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů a podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností dosahuje 3,2 %. Rozsah vynaložené živé práce v kultuře lze uvažovat v rozmezí od 2,2 % (měřeno mzdovými náklady) až po 4,4 % (měřeno počtem všech osob pracujících v kulturních institucích a činnostech). Konečně předběžně odhadovaný podíl hrubé přidané hodnoty a produkce v kultuře mírně přesahuje dvouprocentní úroveň (2,13 % a 2,01 %), zatímco podíl odhadované úrovně hrubého domácího produktu kultury svou výší tuto úroveň nedosahuje (1,44 % celostátního ukazatele). Jak je zřejmé z porovnání podílu kultury na ukazatelích vstupů (rozsahu živé práce) a výstupů (HPH a HDP), tento sektor v úrovni produktivity za ostatními odvětvími zaostává.

Pokud bychom však přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl jistě mnohem vyšší. To, co nelze finančně vyjádřit je však mimo naše možnosti. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět žádoucí změny - zejména v oblasti statistických zjišťování – která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.